

**ПРИВАТНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«ФІНАНСОВО-ПРАВОВИЙ КОЛЕДЖ»**

**СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ЕКОЛОГІЧНЕ ПРАВО»**

для студентів

галузь знань **08 «Право»**
спеціальність **081 «Право»**
освітній рівень **фаховий молодший бакалавр**
освітня програма **«Право»**
вид дисципліни **обов'язкова**

Форма навчання	денна
Навчальний рік	2021/2022
Семестри	5-6
Кількість кредитів ECTS	п'ять
Мова викладання, навчання та оцінювання	українська
Форма заключного контролю	іспит

Викладачі: Кононець О.М.

Пролонговано:
на 20__/20__ н.р. _____ (_____) «__» ____ 20__ р.
(підпис, ПІБ, дата)
на 20__/20__ н.р. _____ (_____) «__» ____ 20__ р.
(підпис, ПІБ, дата)

КИЇВ – 2021

Розробник:**Кононець Олена Миколаївна,**

кандидат юридичних наук, викладач кафедри правознавства (випускова).

Схвалено науково-методичною комісією Фінансово-правового коледжу

Протокол № 1 від «26» серпня 2021 року
Голова науково-методичної комісії (Владислава Савенкова)
(підпис)

ВСТУП

1. Мета дисципліни: полягає у формуванні системи знань про поняття, предмет та методи екологічного права, його джерела, основні інститути та підгалузі, правове регулювання використання, відтворення та охорони природних ресурсів, юридичної відповідальності за екологічні правопорушення.

2. Попередні вимоги до опанування навчальної дисципліни: здобувачі вищої освіти для вивчення дисципліни «Кримінальне право» мають набути знання з таких дисциплін як набути знання з таких дисциплін як «Теорія держави та права», «Господарське право», «Цивільне право», «Адміністративне право», «Трудове право», «Цивільний процес» та інші.

3. Анотація навчальної дисципліни. Нормативний курс „Екологічне право” розрахований на студентів юридичного факультету з метою засвоєння ними наукових положень, положень національного екологічного законодавства, набуття навичок його застосування у правореалізуючій, правоохоронній, природоохоронній, правозахисній діяльності. Викладання дисципліни має на меті загострити увагу студентів на значних антропогенних порушеннях та техногенній перезавантаженості України, негативних екологічних наслідках Чорнобильської катастрофи, неефективному застосуванні екологічно шкідливих та недосконалих технологій, неконтрольованому ввезенню в Україну екологічно небезпечних технологій, речовин і матеріалів, негативних екологічних наслідках оборонної та військової діяльності, природних катаклізмах, та правових способів боротьби з цими факторами та їх відвернення. Використовуючи усі доступні форми навчання для повноцінного оволодіння студентами дисципліни „Екологічне право” з урахуванням особливостей предмета та метода правового регулювання природноресурсових, природоохоронних та еколого-безпечних правовідносин, сприяти опануванню студентами наукових тверджень, положень чинного екологічного законодавства, набуття навичок його застосування у реальній практиці правозахисної, правозастосовної, наукової та іншої діяльності. Викладання дисципліни носить науково-практичне спрямування для формування у студентів правосвідомості та високої правової культури. Знання правових засад екологічної безпеки дозволяє студентам заздалегідь розпізнати екологічні правопорушення та виявити види юридичної відповідальності за такі правопорушення.

4. Завдання вивчення дисципліни: опанування студентами юридичного факультету теоретичних знань і формування у них практичних умінь та навичок щодо самостійного розв’язання практичних проблем, які виникають у процесі реалізації екологічної правосуб’єктності учасників екологічних правовідносин, правильного застосування норм екологічного законодавства, які об’єднуються в інтегровану спільність природноресурсного, природоохоронного (середовище охоронного) та антропоохоронного спрямування.

5. Результати навчання за дисципліною:

Результат навчання (1 - знати; 2 - вміти; 3 - комунікація; 4 - автономність та відповідальність)		Форми (та/або методи і технології) викладання і навчання	Методи оцінювання та пороговий критерій оцінювання (за необхідності)	Відсоток у підсумковій оцінці з дисципліни
Код	Результат навчання			
1.1.	<i>Знати:</i> поняття природних ресурсів як об’єктів правової охорони, право власності та користування природними ресурсами та їх зміст,	<i>Лекція, семінарське заняття, самостійна робота</i>	<i>Експрес опитування, тестування, модульна контрольна</i>	10%

	екологічні права та обов'язки громадян України, юридичну відповідальність за екологічні правопорушення, особливості правового регулювання використання окремих природних ресурсів: землі, надр, лісів тощо.	<i>студента</i>	<i>робота, наукова робота, підсумковий контроль</i>	
1.2.	<i>Знати</i> та вільно володіти еколого-правовим категоріальним апаратом; цитувати положення Конституції України, основних актів екологічного законодавства у сфері охорони навколишнього природного середовища та використання природних ресурсів.	<i>Лекція, семінарське заняття, самостійна робота студента</i>	<i>Експрес опитування, тестування, модульна контрольна робота, наукова робота, підсумковий контроль</i>	10%
1.3.	<i>Знати</i> та характеризувати основні принципи еколого-правового регулювання; визначати правові заходи щодо охорони навколишнього природного середовища та практику міжнародного співробітництва у цій сфері.	<i>Лекція, семінарське заняття, самостійна робота студента</i>	<i>Експрес опитування, тестування, модульна контрольна робота, наукова робота, підсумковий контроль</i>	15%
1.4.	<i>Знати</i> та з'ясовувати специфіку права власності на природні ресурси та права природокористування; показувати особливості правового режиму окремих природних об'єктів.	<i>Лекція, семінарське заняття, самостійна робота студента</i>	<i>Експрес опитування, тестування, модульна контрольна робота, наукова робота, підсумковий контроль</i>	10%
2.1.	<i>Вміти</i> розповідати про правові засади забезпечення екологічної безпеки; відмежовувати екологічні правовідносини від інших видів правовідносин.	<i>Лекція, семінарське заняття, самостійна робота студента</i>	<i>Експрес опитування, тестування, модульна контрольна робота, наукова робота, підсумковий контроль</i>	10%
2.2	<i>Аналізувати</i> особливості екологічних правовідносин, розрізнати види юридичної відповідальності, що настає за порушення вимог екологічного законодавства та особливості її	<i>Лекція, семінарське заняття, самостійна робота студента</i>	<i>Експрес опитування, тестування, модульна контрольна робота, наукова</i>	10%

різних правових ситуаціях;									
----------------------------	--	--	--	--	--	--	--	--	--

7.1 Форми оцінювання студентів

- семестрові форми оцінювання:

1. експрес опитування – від 1 до 5 балів;
2. тестування – від 1 до 7 балів;
3. наукові роботи – від 1 до 10 балів;
4. чотири модульні контрольні роботи – від 1 до 10 балів за кожну (всього: від 1 до 30 балів);

Максимальний бал, який може бути отриманий студентом за семестр складає 40 балів. Передбачені форми семестрового оцінювання сумарно не можуть перевищувати 40 балів.

- підсумкове оцінювання:

1. підсумковий контроль (в III семестрі) – від 20 до 60 балів
2. письмовий іспит (в IV семестрі) – від 20 до 60 балів

Таким чином, набір балів відбувається:

В III семестрі

	ЗМ1	ЗМ 2	залік	Підсумкова оцінка
Мінімум	12	12	36	60
Максимум	20	20	60	100

В IV семестрі

	ЗМ1	ЗМ 2	іспит	Підсумкова оцінка
Мінімум	12	12	36	60
Максимум	20	20	60	100

Максимальна підсумкова оцінка за цю дисципліну може становити 100 балів. Студент може отримати на заліку та іспиті максимально 60 балів до яких додаються бали отримані студентом під час семінарських занять відповідного семестру. Для отримання загальної позитивної оцінки з дисципліни оцінка за залікову та іспитову роботу не може бути меншою 36 балів. У випадку коли студент на заліку чи іспиті набрав менше 36 балів, останні не додаються до семестрової оцінки (незалежно від кількості балів, отриманих під час семестру), у відомості в колонці «бали за залік/іспит» ставиться «0», а в колонку «результуюча оцінка» переноситься лише кількість балів, отриманих під час семестру.

7.2 Організація оцінювання:

Види поточного контролю обираються викладачем, який веде семінарські заняття, за погодженням з лектором та у відповідності з даною програмою. Видами поточного

контролю можуть бути: експрес опитування, тестування, наукова робота, модульні контрольні роботи.

При поточному контролі під час семінарських занять оцінці підлягають: рівень знань, продемонстрований студентом у відповіді, активність при обговоренні питань семінарського заняття, систематичність роботи на заняттях, результати виконання домашніх завдань.

Викладач, який проводить семінарські заняття, виставляє у визначений термін кількість набраних з поточного контролю балів і заносить їх у відповідні документи обліку успішності студентів. У випадку відсутності студента на семінарському занятті з поважних причин, він може відпрацювати пропущене заняття в позааудиторний час (час консультацій викладача), шляхом усного опитування, тестування, підготовки наукової доповіді. За результатами відпрацювання пропущеного заняття з поважних причин викладачем нараховуються бали. За невідпрацьовані заняття бали не нараховуються.

Дисципліна викладається у чотирьох семестрах. За 5 днів до початку екзаменаційної сесії у кожному з семестрів викладач, який веде семінарські заняття, припиняє приймати відпрацювання. Заняття пропущені та не відпрацьовані студентом у першому семестрі не допускаються до відпрацювання в другому семестрі.

Для студентів, які упродовж навчання не досягли мінімального порогового рівня оцінки (60% від максимальної кількості балів), проводиться заключна форма роботи, максимальна оцінка за яку не може перевищувати 40% підсумкової оцінки (до 40 балів за 100 – бальною шкалою). Для отримання максимальної оцінки за результатами заключної форми роботи (40 балів за 100 – бальною шкалою) студент має успішно скласти не менше 2-х семестрових форм оцінювання, які визначаються викладачем, проявити високий рівень результатів навчання.

Максимальний бал, який може бути отриманий студентом за підсумком навчання протягом семестру складає 40 балів. Мінімальний бал, який має бути отриманий студентом за відповідними формами оцінювання складає 24 бали.

Викладач, який веде семінарські заняття, має право звернутись до декана юридичного факультету про не допуск до підсумкового оцінювання студента, якщо під час семестру він не досяг мінімального порогового рівня оцінки (24 бали) тих результатів навчання, які не можуть бути оцінені під час підсумкового контролю. Про недопуск студента до підсумкового оцінювання викладач має подати в деканат юридичного факультету подання з графіком можливих відпрацювань не пізніше, ніж за 10 робочих днів до початку періоду складання заліків. Для студентів, які упродовж навчання протягом семестру не досягли мінімального порогового рівня оцінки (24 бали) і, як результат, не допущені до складання підсумкової форми контролю (залік/іспит), проводяться відпрацювання у формі, яка передбачена робочою програмою, максимальна оцінка за яку не може перевищувати кількості балів, що дорівнює різниці між мінімальним пороговим рівнем оцінки (24 бали) та фактичною кількістю балів, що отримані студентом за всіма формами поточного контролю.

Якщо студент за підсумком відпрацювань не досяг мінімального порогового рівня оцінки (24 бали), викладач, який веде семінарські заняття і приймав відпрацювання, звертається до декана юридичного факультету з поданням в якому фіксує невиконанням студентом індивідуального навчального плану.

За результатами складання підсумкової форми контролю (заліку/іспиту) студент може отримати максимальну 60 балів.

Підсумкова оцінка за навчальну дисципліну формується шляхом додавання кількості балів, отриманих протягом семестру, та кількості балів, отриманих за підсумковою формою контролю (залік/іспит) і така сума балів не може бути меншою за 60 балів.

7.3 Шкала відповідності оцінок

Відмінно / Excellent	90-100
Добре / Good	75-89
Задовільно / Satisfactory	60-74
Незадовільно / Fail	0-59

Структура навчальної дисципліни. Тематичний план лекцій, семінарських занять та самостійної роботи

Т е м а	Лекції (к-ть год.)	Прак. заняття (к-ть год.)	Самост. робота (к-ть год.)
Змістовний модуль 1. Загальна частина екологічного права. Науково-методологічні засади екологічного права			
Екологічне право – комплексна галузь права: загальна характеристика	2	2	2
Екологічні права та обов'язки громадян			4
Право власності на природні ресурси	2	2	2
Право природокористування			2
Правові засади екологічного управління	2	2	2
Економіко-правовий механізм в галузі екології			2
Юридична відповідальність як засіб реалізації екологічного права	2		2
<i>Модульне тестування 1</i>			
Змістовний модуль 2. Особлива частина екологічного права. Природоресурсове право			
Правовий режим використання та охорони земель	2	2	2
Правовий режим використання та охорони надр			2
Правовий режим використання та охорони вод	2	2	2
Правовий режим використання та охорони рослинного світу			2
Правовий режим використання, відтворення та охорони лісів	2	2	2
Правовий режим використання та охорони об'єктів тваринного світу			2
Атмосфероохоронне право України	2	2	2
<i>Модульне тестування 2</i>			
Підсумковий контроль за 5-й семестр			
Разом	16	14	30
Змістовний модуль 3. Природоохоронне право. Право екологічної безпеки.			
Правовий режим природно-заповідного фонду	2	2	4
Правовий режим рекреаційних, лікувально-оздоровчих зон (територій, ресурсів) та курортів	2		4
Правовий режим національної екологічної мережі України	2	2	4
Правовий режим виключної (морської) економічної зони та континентального шельфу	2		4
Юридична природа забезпечення екологічної безпеки	2		2
Державне управління та регулювання у сфері забезпечення екологічної безпеки в Україні	2		2
Правовий режим зон надзвичайної екологічної ситуації. Правові засади захисту населення і територій за надзвичайних ситуацій техногенного та природного характеру	2	2	4
<i>Модульне тестування 3</i>			

Змістовний модуль 4. Міжнародно-правове співробітництво України в галузі екології (міжнародне екологічне право)			
Правові засади забезпечення екологічної безпеки в промисловості та на транспорті	2	2	4
Правові засади забезпечення екологічної безпеки у сільському господарстві	2		2
Правові засади забезпечення екологічної безпеки у сфері використання ядерної енергії	2	2	4
Правові засади забезпечення харчової, біологічної, генетичної та фармацевтичної безпеки як складових екологічної безпеки	2		2
Правові засади забезпечення екологічної безпеки в діяльності Збройних Сил України	2	2	4
Правові засади забезпечення екологічної безпеки у сфері поводження з відходами	2		2
Науково-теоретичні засади міжнародного екологічного права год.)	2		2
Принципи та джерела міжнародного екологічного права	2	2	2
Модульне тестування 4.			
Екзамен за 6-й семестр			
Разом	30	14	46
Всього годин за навчальним планом	46	28	76

Загальний обсяг 150 год., в тому числі:

Лекцій – **46 год.**

Практичні – **28 год.**

Самостійна робота – **76 год.**

9. Рекомендовані джерела:

Основна література:

1. Екологічне право України. Академічний курс: Підручник/ За ред. Ю.С. Шемшученка. - К.: Юридична думка, 2005. - 848с.

2. Природноресурсне право України: Навчальний посібник/ За ред. І.І. Каракаша. - К.: Істина, 2005. - 376с.

3. Балюк Г.І. Екологічне право України: Конспект лекцій у схемах (Загальна і Особлива частина): Навчальний посібник/ Г.І. Балюк. - К.: Юрінком Інтер, 2006. - 192с.

4. Кобецька Н.Р. Екологічне право України: Навчальний посібник/ Н. Р. Кобецька. - 2-ге вид., перероб. і доп.. - К.: Юрінком Інтер, 2008. - 352с.

5. Екологічне право України: Підручник/ За ред. А.П. Гетьмана, М.В. Шульги. - Х.: Право, 2009. - 328с.

Додаткова література:

1. Конституція України від 26 червня 1996 р. № 254к/96-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1264-12>

2. Про охорону навколишнього природного середовища: Закон України від 25 червня 1991 р. № 1264-ХІІ. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1264-12>

3. Про оцінку впливу на довкілля: Закон України від 23 травня 2017 р. № 2059-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2059-19#Text>

4. Про охорону атмосферного повітря: Закон України від 21 червня 2001 р. № 2707-ХІІ. URL:<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1264-12>
5. Екологічне право : підручник / [А.П. Гетьман, Г.В. Анісімова, А.К. Соколова та ін.] ; за ред. А.П. Гетьмана. – Харків : Право, 2019, 552 с. URL: https://pravoizdat.com.ua/image/data/Files/734/3_Ekologichne%20pravo_Pidruchnik_vnutri.pdf
6. Екологічне право. Навчальний посібник за ред. Устименка Т.П. Київ: Алерта, 2016. 290 с.
7. Екологічне право України. Загальна частина : навч. посіб. за ред. Курило В. І. Київ :Алерта, 2015. 620 с.
8. Екологічне право : [підруч. для студ. юрид. спец. вищ. навч. закл.] за ред. А. П. Гетьмана. - Х.: Право, 2013, 432 с. <http://kizmantehn.com.ua/wpcontent/uploads/2017/09/%D0%B5%D0%BA%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D0%B3%D1%96%D1%87%D0%BD%D0%B5-%D0%BF%D1%80%D0%B0%D0%B2%D0%BE.pdf>

Інформаційні ресурси

- 2 Верховна Рада України. Офіційний сайт(законодавство) <http://zakon4.rada.gov.ua/>
- 3 Центр політико-правових реформ <http://www.pravo.org.ua>
4. Президент України. Офіційний сайт <http://www.president.gov.ua>
5. Кабінет міністрів України. Офіційний сайт <http://www.kmu.gov.ua>